

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про
публічні закупівлі» та інших законів щодо вдосконалення системи
оскарження публічних закупівель»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Розвиток сфери публічних закупівель, зокрема удосконалення її складових, є запорукою гарантованого забезпечення ефективного та прозорого здійснення державою закупівель, а також створення належних умов для розвитку добросовісної конкуренції, конкурентного середовища та запобігання проявам корупції у цій сфері.

Закон України “Про публічні закупівлі” (далі – Закон), установлюючи правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади, визначає спеціальний орган, до компетенції якого належить забезпечення неупередженого та ефективного захисту прав і законних інтересів осіб, пов’язаних з участю у процедурах закупівлі. Цю функцію покладено на Антимонопольний комітет України (далі – АМКУ).

У брифі SIGMA¹ (спільного проекту ОЕСР та ЄС) щодо оскарження публічних закупівель зазначається:

спеціалізовані органи з перегляду державних закупівель існують приблизно в половині всіх держав-членів (В іншій половині – цю функцію здійснюють суди). Зазвичай ці органи мають позасудовий або квазісудовий характер (а саме подібні до судів у значенні Договору про функціонування ЄС, стаття 267²) і виконують функції органу з перегляду першої інстанції. За деякими винятками, рішення спеціалізованого контролюючого органу є обов’язковими, хоча вони підлягають оскарженню в цивільних чи адміністративних судах, які можуть скасувати або змінити рішення у другій інстанції.

Кілька важливих переваг обґрунтовують створення спеціалізованих органів з перегляду закупівель, особливо в країнах-кандидатах та потенційних кандидатах, а також у будь-якій іншій країні, зацікавленій у впровадженні ефективної системи перегляду:

- Процедура, як правило, простіша та швидша, ніж це відбувається у звичайних судах. Ці характеристики забезпечують умови для кращого виконання критеріїв «швидкості», що має бути специфічною ознакою системи засобів захисту.

- Члени спеціалізованого контролюючого органу займаються виключно справами закупівель. Як результат, вони мають можливість дуже швидко

---

¹ <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-25-200117.pdf>

² <https://zakon.rada.gov.ua/rada/file/text/40/f450346n12.pdf>

здійснити спеціалізовану експертизу та ознайомитись із процедурами укладання договору та іншими пов'язаними з цим питаннями.

- Витрати на подання скарги до спеціалізованого органу з перегляду державних закупівель часто нижчі, ніж витрати на перегляд у звичайному суді через тривалість процедури та необхідність законного представництва в регулярних судах.

05 лютого 2021 року за № 1219-IX Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення системи органів Антимонопольного комітету», який набрав чинності 04.03.2021 (далі - Закон).

Цим Законом передбачено створення окремого інституту уповноважених з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, виключною компетенцією яких є розгляд скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Для забезпечення розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель Антимонопольний комітет України утворюватиме Комісію (комісії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель з числа уповноважених з розгляду скарг у сфері публічних закупівель у складі трьох осіб.

Наразі статтею 18 Закону України «Про публічні закупівлі» передбачено, що Антимонопольний комітет України як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав і законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу адміністративну колегію (колегії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, яка діє у складі трьох **державних уповноважених** Антимонопольного комітету України.

Пунктами 2 та 3 розділу II «Прикінцевих та перехідних положень» Закону, з метою постійного та безперебійного розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель встановлено, що:

- 1) положення статті 18 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо утворення, повноважень та функціонування постійно діючої адміністративної колегії (колегій) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель **до приведення їх у відповідність із законодавством діють в частині, що не суперечить цьому Закону та Закону України «Про Антимонопольний комітет України»;**

- 2) повноваження постійно діючої адміністративної колегії (колегій) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель покладаються на Комісію (комісії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель з дня її (їх) утворення.

Установити, що до призначення уповноважених з розгляду скарг про

порушення законодавства у сфері публічних закупівель, а також у разі необхідності їхні повноваження виконують державні уповноважені Антимонопольного комітету України.

Частиною четвертою статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі» передбачається що **саме відносини, пов'язані зі сферою публічних закупівель** (передбачені частинами першою - третьою статті 3 Закону), регулюється виключно цим Законом і не можуть регулюватися іншими законами, крім випадків, встановлених цим Законом.

Зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законом про внесення змін до цього Закону. Якщо для реалізації положень поданого проекту закону про внесення змін до цього Закону необхідні законодавчі зміни до інших законодавчих актів, такі зміни викладаються в розділі «Прикінцеві положення» (перехідні положення) проекту закону про внесення змін до цього Закону.

Крім того, законопроектом пропонується внесення інших змін до інших положень Закону України «Про публічні закупівлі» задля удосконалення та уточнення певних норм акта, а також розв'язання практичних проблем, що виникли під час його застосування.

2. Мета і шляхи досягнення

Даним законопроектом пропонується завершити реформу органу оскарження у сфері публічних закупівель.

3. Загальна характеристика і основні положення акта

Стаття 18 Закону України “Про публічні закупівлі” приводиться у відповідність з положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо повноважень Антимонопольного комітету України у сфері публічних закупівель» від 5 лютого 2021 року № 1219-ІХ, яким запроваджено інститути уповноважених з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель та комісій з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

Одночасно, до статті 18 Закону України “Про публічні закупівлі” вносяться корективи, які стосуються удосконалення процесу подання та розгляду скарг. Зокрема, передбачається подання скарг у формі електронного документа шляхом заповнення уніфікованих форм, що надалі дозволить спростити опрацювання скарг та формування аналітики щодо функціонування системи оскарження. Крім того, Законопроект передбачає, що у випадку оскарження тендерної документації суб'єкту оскарження зобов'язаний надавати докази наявності порушених прав та охоронюваних законом інтересів, що дозволить забезпечити рівність прав та обов'язків сторін у процесі оскарження та не допускати зловживання учасниками правом на оскарження.

Передбачається підвищення прозорості процесу оскарження, зокрема

завдяки публічності запитів органу оскарження та відповідей на них. Разом з тим, у разі порушення суб'єктом оскарження, замовником строків та порядку надання інформації, передбачених цією частиною, така інформація може бути не врахована органом оскарження під час розгляду такої скарги. Відповідно до прийнятого Закону на уповноважених з розгляду скарг поширюються вимоги та обмеження, встановлені законодавством у сфері запобігання корупції, та не поширюється дія Закону України «Про державну службу». До суб'єктів, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», віднесено членів державних колегіальних органів, у тому числі уповноважених з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, як до осіб, що уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (підпункт «і» пункту 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»). Тому пропонуються зміни до приміток до Закону України «Про запобігання корупції» задля уточнень в частині доповнення таких осіб, як «уповноважені з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель» до переліку осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище.

Що стосується технічних змін до закону, то серед іншого пропонується:

- передбачити визначення поняття «адміністратор електронної системи закупівель», оскільки воно часто вживається у підзаконних нормативно-правових актах;

- уточнення чинних положень щодо забезпечення функціонування електронного каталогу, у тому числі за рахунок надання авторизованим електронним майданчикам платного доступу до нього (на сьогодні Порядком формування та використання електронного каталогу, затвердженим постановою КМУ №822 від 14.09.2020 року, передбачений механізм користування електронним каталогом);

- включення лізингу до переліку послуг на які поширюється дія Закону України «Про публічні закупівлі» (як це було передбачено в Законі України «Про публічні закупівлі» до прийняття його у новій редакції від 19.04.2020 року);

- технічне виправлення посилань на коректні частини статті, які передбачають умови проведення спрощених закупівель;

- уточнено, що дія Закону України «Про публічні закупівлі» не поширюється на послуги фінансових установ щодо надання кредитів, гарантій, а також послуги, необхідні для підготовки та реалізації інвестиційних проектів, проектів державно-приватного партнерства, у тому числі концесії, які надаються міжнародними фінансовими організаціями, членом яких є Україна. А також зазначено, що міжнародними фінансовими організаціями є Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій, Міжнародна асоціація розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Північний інвестиційний банк, а також інші міжнародні фінансові організації, членом яких є Україна.

- передбачено можливість придбання замовником товарів, робіт і послуг, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою за вартість, що встановлена у пунктах 1 та 2 частини першої цієї статті, без застосування порядку проведення спрощених закупівель, у випадку, якщо:

двічі скасовано не тільки спрощену закупівлю загалом, а й скасовано частково (за лотом);

закупівля товарів і послуг здійснюється у підприємства або організації, що засноване(а) громадською організацією осіб з інвалідністю та отримало(а) дозвіл на право користування пільгами з оподаткування відповідно до законодавства, а не загалом у підприємств громадських організацій осіб з інвалідністю;

- уточнено строки оприлюднення інформації про закупівлю під час проведення спрощеної закупівлі для уникнення різночитань;

- уточнено, що у випадку застосування переговорної процедури замовниками, які зобов'язані здійснювати закупівлі через централізовану закупівельну організацію, закупівля проводиться самостійно, без передачі потреби про закупівлю таких товарів та послуг до централізованої закупівельної організації для уникнення різночитань;

- уточнено момент початку періоду уточнення інформації про закупівлю під час проведення спрощеної закупівлі, а також строку для подання пропозицій для уникнення різночитань;

- передбачено право замовника укласти договір про закупівлю з учасником, що визнаний переможцем на наступний день після оприлюднення повідомлення про намір укласти договір про закупівлю задля прискорення процедури спрощеної закупівлі.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

В даній сфері правового регулювання діють Конституція України, Закони України “Про Антимонопольний комітет України”, “Про публічні закупівлі” та ін.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття законопроекту не потребує додаткових витрат із Державного бюджету.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття законопроекту забезпечить подальшу реалізацію виконання

Антимонопольним комітетом України своїх повноважень як органу оскарження, що безпосередньо сприятиме ефективному захисту прав та охоронюваних законом інтересів суб'єктів оскарження та проведенню процедур публічних закупівель згідно із принципами, визначеними Законом, що загалом забезпечить удосконалення та розвиток всієї сфери публічних закупівель.

Народні депутати України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ПІДЛАСА РОКСОЛАНА АНДРІЇВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000CA3155001F67A001
Дійсний до: 08.07.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 100д9/1-2021/107129 від 26.03.2021

453174